

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูผู้เกี่ยวข้อง
การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี

โดย

อาจารย์กัญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปีงบประมาณ 2549

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่ให้เงินทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบพระคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี และองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดชลบุรี ที่อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลทำเนียบสถานศึกษาในสังกัดและ
ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล
และเอกชนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
โรงเรียนเทศบาลในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี กระทรวงมหาดไทย และ
โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2550 ในจังหวัดชลบุรีที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับ
การวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.วรรณาท รักษกุลไทย ที่กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งให้ความ
ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารและคณะครูปฐมวัย
โรงเรียนเกษมพิทยา โรงเรียนธัมมสิริศึกษา โรงเรียนอนุบาลร่มไม้ โรงเรียนอนุบาลภักดีพรรณ
โรงเรียนอนุบาลชลบุรี โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (สว่างฟ้าพุทธาราม)
และโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” เป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกใน
การศึกษาวิจัยนำร่องในครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณ ผศ.ดร.สมโภชน์ อเนกสุข ผศ.ดร.รุ่งฟ้า
กิติญาณสันต์ ดร.สุทธภา ชาติประดิษฐ์ ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ และคุณสิริพันธ์ มาลารัตน์
รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ
ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เบื้องหลังของความสำเร็จในการทำงานวิจัยครั้งนี้คือ มารดา พี่น้อง และครอบครัว
ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจมาโดยตลอดเวลา คุณงามความดีที่ได้จากการทำ
วิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มีพระคุณและสรรพสิ่งทั้งมวล

ภิญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจำนวน 196 คน และครูปฐมวัยจำนวน 392 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความเข้าใจและแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการสรรหาครูผู้สอนที่จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยและมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการแนะนำครูตอบสนองต่อพฤติกรรมการเล่นของเด็กในแนวทางที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม และครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมด้วยสื่อตัวหนังสือซึ่งปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกระตุ้นความสนใจ การคาดคะเน และมีความหมายต่อตัวเด็ก ครูปฐมวัยมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการตอบสนองต่อพฤติกรรมการเล่นของเด็กในกรณีที่เด็กเขียน ไม่ถูกต้อง โดยไม่แก้ไขทันทีขณะที่เด็กพยายามเขียนจากการคิดวิธีสะกดขึ้นเอง โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่พูดหรือ ได้ยิน (2) การปฏิบัติของผู้บริหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่มีความหมายต่อตัวเด็กและสัมพันธ์กับความรู้เดิมของเด็ก การส่งเสริมครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง การแนะนำผู้ปกครองให้ยอมรับเด็กโดยรับฟังความคิดเห็นและรับรู้ความรู้สึกของเด็ก การแนะนำให้ครูนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ทางภาษาที่เหมาะสม การกำหนดนโยบายให้ครูประสานงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเด็กที่เหมาะสม และการสนับสนุนครูให้เปิดโอกาสให้แก่เด็กได้ทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่น ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การสื่อสารกับผู้ปกครองให้ยอมรับและสนับสนุน

พฤติกรรม การอ่านเขียนขั้นต้นของเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง การออกแบบตารางกิจวัตรประจำวัน โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครูริเริ่ม และเด็กริเริ่ม และการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตร โดยคำนึงถึงบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูปฐมวัยปฏิบัติไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในด้านการจัดประสบการณ์ทางการอ่านเขียน โดยเน้นการท่องจำหรือทำแบบฝึกหัดอ่านเขียนอย่างเป็นทางการ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในทุกด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมากในทิศทางบวก โดยเฉพาะด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองในการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำในทิศทางลบ

ABSTRACT

The research was conducted to study educational administrators' and teachers' understanding of developmentally appropriate practices [DAP] in emergent literacy for pre-school children in Chonburi. This study also examined the relationships between administrators and teachers' understanding of DAP in emergent literacy for pre-school children. The participants were 196 administrators from educational area offices from the Ministry of Education and the Ministry of Interior, and 392 teachers from public, private and local schools, in Chonburi. The data was collected during the 2007 academic year. All participants undertook a test of DAP in emergent literacy and completed a questionnaire which were analysed by percentage, standard deviation and use of Pearson's correlation.

Test scores revealed that administrators and teachers had a low level of understanding about DAP in emergent literacy. Most administrators understood best, the need for the selection of teachers who had graduated in early childhood education; they understood least, how to encourage teachers to respond to children's emergent writing behaviors in appropriate ways. Most teachers understood best, the need for a print-rich environment that changes often enough to be fresh and interesting to children and yet remains consistent enough to be predictable and understandable to them; they understood least, how to respond to children's emergent writing behaviors but not correcting their invented spelling while children's arranging letters and relating the letter names to the sounds of words. In considering six aspects of appropriate practice, administrators rated the practices from most to least important as follows: curriculum content should be planned to make meaningful connections to children's old knowledge, demonstrating skills for children and providing meaningful communication, encouraging parents to respond to their children with respect, active listening and acknowledgement of their feelings, encouraging teachers to use children's assessments to plan for teaching individual children, maintaining frequent, positive, two-way communication with families and communities to share their knowledge and concerns about their children's emergent development, and offering opportunities for children to learn and practice language skills through working cooperatively. Teachers rated 5 practices as important from most to least important as follows: using assessments to plan for

teaching children individually, establishing relationships with families that increase the emergent literacy development of children's writing and reading, modeling appropriate behaviors for children's writing and reading, creating a balanced daily schedule for supporting collaboration among teachers' and child's initiating, and constructing appropriate curriculum, including a broad of range of content related to social or cultural values and technological change. According to developmentally inappropriate practices in emergent literacy, findings revealed that most administrators and teachers used inappropriate instructional practices through emphasizing letter recognition and alphabet-oriented skill development and written assignments out of workbooks. Overall there was a weak, non-significant, positive correlation between administrators' and teachers' understanding and practices of DAP in emergent literacy for children. Moreover, there was a low, non-significant, negative correlation between assessments of emergent literacy development for children and assisting parents understanding about how to support their children's progress.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความสำคัญของภาษา.....	11
การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย.....	14
พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	16
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา.....	25
ภาษาแรกเริ่ม.....	30
การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ.....	36
การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม.....	57
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย.....	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
ขั้นตอนการเก็บข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิจัย.....	82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
5 อภิปรายและสรุปผล.....	113
อภิปรายผล.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	130
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	131
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	131
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก.....	145
ภาคผนวก ข.....	151
ภาคผนวก ค.....	177
ภาคผนวก ง.....	195
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	พัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและการสื่อสารของเด็กอายุ 3-5 ปี..... 18
2	การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ภาษา..... 38
3	การปฏิบัติด้านการสอนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย..... 41
4	การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย..... 45
5	การประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย..... 51
6	การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย..... 52
7	นโยบายของสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย..... 53
8	การเปรียบเทียบการปฏิบัติที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย... 55
9	กรอบความคิดของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 77
10	กรอบความคิดการจำแนกประเด็นและคำถามจากแบบวัดความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 78
11	กรอบความคิดการจำแนกคำถามรายด้านของแบบสอบถามผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 78
12	เกณฑ์การพิจารณาคะแนนจากแบบวัดความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 80
13	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว..... 83
14	จำนวนและร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว..... 86
15	ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 89
16	ค่าร้อยละของผู้บริหารและครูปฐมวัยจำแนกตามความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 89
17	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย..... 90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 จำนวนและคำร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามความเข้าใจที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	92
19 คำร้อยละของผู้บริหารและครูปฐมวัยจำแนกตามการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	94
20 คำร้อยละของผู้บริหารและครูปฐมวัยจำแนกตามการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	95
21 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติที่เหมาะสมด้านนโยบายสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	96
22 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	97
23 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	99
24 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	100
25 จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	102
26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	103
27 จำนวนและคำร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	104
28 จำนวนและคำร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	106
29 จำนวนและคำร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
30 จำนวนและค่าร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	109
31 จำนวนและร้อยละของครูปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลการปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	110
32 ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	111
33 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน.....	112
34 ค่า IOC ของแบบวัดความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	196
35 ค่า IOC ของแบบวัดความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	197
36 ค่า IOC ของแบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	198
37 ค่า IOC ของแบบสอบถามครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย.....	201

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University